

MOJE PRVNÍ KNÍŽKA O ROČNÍCH OBDOBÍCH

Anna Pfeifferová

Ilustrace: Marlit Peikertová

Jaro, léto, podzim a zima – s Mirkem a Kát'ou je poznávání ročních období jednoduché.
Jak to vypadá na zahradě? Co dělají zvířata?
Copak zrovna kvete?
Zajímavá objevná knížka pro nejmenší.
S velkými výsuvnými a výklopnými záložkami.

Jaro je tady!

Ptáček se raduje z prvních slunečních paprsků a pěje píseň. Také Mirek s Kát'ou mají radost, že se po dlouhé době oteplilo a je déle světlo. Děti si tak mohou hrát déle venku.

I rostliny vnímají,
že je zase tepleji.
Z tmavých pupenů raší
první listy a květy.

Mirek nachází letošní první žízalu.
A Kát'a počítá květiny v trávě.
Kolik jich už kvete?

Prvním kytkám, co kvetou na jaře, se říká časně kvetoucí rostliny. Většina z nich přezimuje pod zemí jako cibule.

Na jaře kvetou také stromy a keře.

Květy vrby jívy a břízy se nazývají kočičky. Dokud jsou zavřené, jsou na dotek měkké. Na jaře kočičky slouží včelám a čmelákům jako první zdroj výživy. Proto kupujeme krásné větvičky k Velikonocům raději v obchodě, a nelámeme je v přírodě.

Jabloně mají růžové květy. Hned jak rozkvetou, létají na ně včelky a sbírají z nich šťávu na med.

Na jaře se rodí hodně zvířecích mlád'at. Některá zvířata jich mají několik najednou. Na statku jich můžeš vidět spoustu. Víš, jak se takhle zvířata jmenují?

Sýkora modřinka si postavila hnízdo v ptačí budce. Nakoukni dovnitř.

Kolikpak vajíček nadělil Kátě a Mirkovi velikonoční zajíček?

Je léto

Kát'a s Mirkem si hrají skoro celý den na zahradě. Slunce má teď největší sílu, ale ve stínu jabloně je příjemný chládek. Protože v tom horku mají Kát'a a Mirek často žízeň, musejí mít u sebe pořád něco k pití.

Mirek si nasazuje čapku. Ta ho chrání před sluncem.

V létě je zahrada jako velká spíž. Nyní dozrávají různé bobule, plody a druhy zeleniny.
Znáš je všechny?

Kdopak to tu létá?

A co se vyklube z té malé zelené housenky?

V létě vábí kvetoucí květiny na zahradách, loukách a souvratích četný hmyz: včely,
motýly a brouky. Jen se rozhlédni!

Víš, že jsou čmeláci ještě mnohem pilnější než včely? Za den navštíví skoro tisíc květin!

V létě je školka zavřena a děti mají prázdniny. Spousta jich jezdí s rodiči na dovolenou.
Kát'a s Mirkem jsou letos u moře.

Bouřlivý podzim

Vítr rozfoukává pestrobarevné listí do vzduchu. Na jabloni v Mirkově a Kátině zahradě
už nevisí žádné plody a několik listů již změnilo barvu. Hodně prší a v noci bývá často
pořádná zima. Mnoho ptáků se stěhuje na jih.

Mirek a Kát'a pomáhají na zahradě. Kolik jablek Kát'a našla?

Na podzim je procházka lesem skoro nebezpečná. Ze stromů totiž padají plody. Už jsi je
někdy objevil v listí na lesní půdě? Nesbírají je tam jen lidé, ale také zvířata.

Tyto plody jsou teď na zahradě zralé:

Červeně svítí na okraji lesa plody šípkových keřů. Ty na podzim skýtají mnoha
zvířátkům ochranu před vichrem a deštěm.

Na podzim se líhne spousta pavoučků. Vznášejí se ve vzduchu na dlouhých vláknech.
Když ráno leží rosa, třpytí se stříbřitě.

Mnoho zvířat si na podzim dělá zásobu na zimu. Křeček si ji zahrabává v chodbičkách
svého doupěte. Veverka si ukrývá oříšky a semena do lesní půdy a prázdných ptačích
hnízd.

Křeček si tvoří zásobu na zimu hlavně z obilí a jader.

Kdopak se to schovává v hromadě listí?

Kát'a s Mirkem mají dobrou náladu. Dnes je ve školce lampionový průvod. A hlasitě zpívají:
„Radujte se, veselte se, lidičky, lampiony září jako hvězdičky!“

To je prima, je tu zima

Sněží. Kát'a s Mirkem postavili sněhuláka. V zimě to vypadá, jako by příroda spala. Holé větve stromů se tyčí k nebi a všechno pokrývá sníh.

Jestliže je dlouho studené počasí, ptáci ve zmrzlé zemi nenajdou nic k snědku. Proto jim hodní lidé sypou potravu do krmítek.

Všechny listnaté stromy jsou již opadané. Pichlavé, tenké listy – jehličí – si udržují jenom jehličnaté stromy. Žádný strom nevypadá stejně jako jiný. Jen si je pořádně prohlédni.

Tyhle dvě rostliny jsou v mrazivém období běžné: nahoře v korunách stromů roste kulovité jmelí. Mnoho lidí si jím zdobí byt. A na zahradě se u země krčí čemeřice.

V zimě nosí myslivec nebo lesník zvířatům do lesa potravu. Když se tam půjdeš projít, uvidíš ve sněhu nebo blátě zvířecí stopy.

Mnoho zvířat v zimě drží zimní klid nebo zimní spánek. Zimní klid znamená, že se zvířata probouzejí, aby se nažrala, a opouštějí svou noru, doupě, brloh, pelech. Zvířata upadající do zimního spánku během něj spotřebovávají zásobu potravy, kterou sežrala na podzim. Která zvířata zimu tráví zimním spánkem?

Rok co rok Mirek s Kát'ou v posledních týdnech roku každý den netrpělivě otvírají okénko adventního kalendáře. Nadešel Štědrý večer a na ozdobeném stromečku hoří svíčky. Veselé Vánoce!

Velikonoční hádanka

V jeteli si pěkně sedí,
zbarvením jsou hnědošedí.
V bříšku když jim hlady kručí,
z hlavy hned dvě lžíce trčí.
Na zadku je talíř zdobí,
nemluvme však o nádobí.
Cpou se řepou nebo zelím.
Nevíš jméno? Tak ti povím:

zajíci

Znáš také nějakou velikonoční rýmovačku nebo koledu?

Hody, hody doprovody,
já jsem malý zajíček,
utíkal jsem podle vody,
nesl košík vajíček.

Tam, kde nerostou stromy, a tudíž nejsou stíny, je slunce obzvlášť nebezpečné. Bez protisluneční ochrany bychom si na něm spálili kůži. Proto nosíme tenké a dlouhé oblečení a sluneční klobouk. A nechráněnou pokožku si důkladně natíráme opalovacím krémem. Mirek už to zná. Díky tomu pomáhá Kátě.

Káťa nasbírala osm jablek.

11. listopadu slavíme den sv. Martina. Podle pověsti se Martin, ačkoliv byla třeskutá zima, podělil o svůj plášť se žebrákem. Když se měl Martin později stát biskupem, schoval se v husím chlívku. Lidé ho všude hledali, dokonce se svítilnami. Na památku této příhody se v mnoha městech konají lampionové průvody.

O Vánocích slaví všichni křesťané zrození Ježíše Krista.

V tmavém ročním období, v zimě, nám svíčky za oknem a na vánočním stromku napovídají, že brzo zase přijde jaro.

I hlemýžd' má rád salát!

Světluškám neboli svítilkám se také říká svatojánské mušky. Na spodní straně zadečku mají světélkující orgán. Létat umějí pouze samečci. Pozorovat je můžeš za letního večera.

Žlutásek! Housenka se nejprve omotá dlouhým vláknem, a tak se zakuklí. Ze zámotku se v červnu nebo červenci vylíhne žlutásek. Přezimuje jako motýl, a proto ho často můžeme na jaře vidět jako prvního z motýlů.

Tohle je jedlý kaštan, jinak též maron.

Všechny ořechy mají pevnou, tvrdou skořápku, která dobře chrání plod, ukrytý uvnitř.

Tykev není dobrá jenom k jídlu. Když se vydlabe, ze slupky se dá udělat pěkný a hrůzostrašný lampion.

Borovicová šiška je oválná skoro jako vajíčko. Jehlice rostou na větvích po dvou ve svazečcích.

Smrková šiška z větve visí a je velmi dlouhá. Tenké jehlice přisedají na větévky jednotlivě.

Jedlová šiška na větvi stojí. Jedlové jehličí ani nepíchá, protože není tak špičaté jako u ostatních jehličnanů.

Překvapení!

Modřín bývá jako jediný z jehličnatých stromů v zimě holý.